

Giới thiệu sách

Vào Chung Cục Thơ Bùi Giáng-Ngô Văn Tao

Tháng 8-2004, nhà xuất bản Hội Nhà Văn, Việt Nam, đã cho phép phát hành tập thơ: **Vào chung cục thơ** (la commune poétique aventure). Tập thơ này cốt yếu gồm có 19 bài thơ tiếng Pháp của tôi và 19 bài thơ tiếng Việt Nam của Bùi Giáng, đối chiếu họa đáp lại. Tất cả đều viết vào đầu năm 1994.

Những bài thơ tiếng Pháp của tôi đã được trình bày trong tập: **Papyrus**, Ngô Văn Tao, nhà xuất bản Văn Nghệ, Việt Nam, năm 2000. Nhưng nay, tôi đã cố tranh thủ cho in ra tập: **Vào chung cục thơ**, để không phụ một tình bạn và cũng để gửi đến các bạn yêu thơ -các bạn cùng chia một *sầu thành* (Tản Đà-Bùi Giáng)- những bài thơ của Bùi Giáng, mà tôi nghĩ chính là những công hiến đáng kể cho nền văn nghệ của Việt Nam.

Nhà thơ Bùi Giáng (1926-1998) đã viết hàng trăm nghìn câu thơ, đột phá lẫn lộn từ *trực quan* và từ *giác tính* (ngữ từ của Bùi Văn Nam Sơn, dựa theo ý của I.Kant), ngôn ngữ bay bổng *vô điều kiện* khi theo cảm xúc khi theo lý trí. Trong hàng trăm nghìn câu thơ, có hàng nghìn câu thơ -hàng trăm bài thơ- mà người đọc đều phải ngừng lại, thậm chí giữ tiếng nói siêu nhiên của thiên tài, trong lời và trong ý, những bài thơ mở cửa vào một thế giới vô tận khác...

Giá trị của những bài thơ của Bùi Giáng trong tập **Vào chung cục thơ** cũng là nằm trong ý nghĩa đó. Ai đã từng đọc những công trình dịch thuật của Bùi Giáng, đều thấy sự vật lộn của nhà thơ trước *cảm năng* và *giác tính* quá siêu phàm của chính mình đối những ẩn dụ đa dạng, tâm tình riêng tư của nguyên tác giả và mô thức đặc thù phức tạp của từng sinh ngữ trong nguyên tác phẩm; những bài thơ của Bùi Giáng trong tập thơ này, tuy là đối đáp hay phỏng dịch những bài thơ của tôi và vẫn giữ như thường lệ của nhà thơ hình thức cổ điển, thể thơ vần lục bát hay một câu tám chữ, nhưng lại đặc biệt hoàn chỉnh, nhẹ nhàng vượt lên trên những khắc khoải âm thầm nội tâm, những vết thương kín đáo của cuộc đời mà đi thẳng chỉ bằng từ ngữ đến một khung trời *hình nhi thượng, tân tiến*, lập thể và trừu tượng như trong những bức tranh tĩnh lặng của bậc thầy Bùi Xuân Phái, Nguyễn Sáng, hay Nguyễn Tư Nghiêm....

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn (1939-2001) đã nhận thức điều đó và đã viết ra những cảm nghĩ chân tình của chính mình, như những lời giới thiệu sâu xa, sắc bén cho tập thơ. Tôi đã in lại đoạn văn này của Trịnh Công Sơn trong tập thơ, cùng hai bút tích của Bùi Giáng, hai bài thơ ngắn mà Bùi Giáng đã tự tay viết đặc biệt cho tập thơ, như là những lời mời tất cả cùng đi chung vào một cuộc thơ. Hơn nữa, để thay cho lời tựa, tôi cũng in chép lại nguyên văn một số câu của nhà thơ: "*lời gọi, lời chia vui và lời rộn ràng nhấn nhủ*" của Bùi Giáng, mãi mãi là *trung niên thi sĩ* của tiếng Việt Nam chúng ta ⁽¹⁾.

Ngoài ra, họa sĩ Trịnh Cung đã trình bày hai mặt bìa của tập thơ được phép in hành này, bìa chính vì tính sao in lại bức bột màu trên giấy của Bùi Giáng: **Quê chàng là Ithaque**, bìa sau bức ký họa **chân dung Bùi Giáng**, ký họa của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn. Bức tranh bột màu trên giấy: **Quê chàng là Ithaque**, là bức tranh nổi tiếng của nhà thơ, một trong một vài kỷ vật hiếm hoi còn lại của thời đầu thập niên 1960, khi nhà thơ Bùi Giáng chìm đắm say mê sáng tác hội họa, mà những tác phẩm hầu hết đã bị hủy diệt trong một hỏa hoạn.

Quê chàng là Ithaque? Ithaque là hòn đảo, quê nhà thần thoại của người hùng hy lạp Ulysse...Bức tranh bột màu trên giấy **Quê chàng là Ithaque** chính là nói lên ý niệm “**Cổ quận**” căn bản, trải dài trên thi văn của Bùi Giáng. Ý niệm của “sự hồi tưởng và sự trở về”. Một ý niệm chống đối cái “văn minh khoa học kỹ thuật hiện đại” của loài người. Văn minh khoa học kỹ thuật bây giờ là hướng về tương lai: ngày mai chúng ta sẽ có không một chiếc xe hơi tân tiến nữa, một nhà lầu đầy tiện nghi nữa, ngày mai sẽ có không những chiếc phi thuyền đưa chúng ta du ngoạn trên cung trăng,...ngày mai nữa chúng ta sẽ có không những khí cụ cơ giới đủ sức mạnh tàn bạo để tiêu diệt trong một khắc tất cả những kẻ thù trong một thế giới rõ rệt phân ly giữa kẻ thù và kẻ bạn.... Ý niệm “**cổ quận**” là một ý niệm vô cùng nhân bản; con người nếu còn là con người chính vì còn biết ôm giữ mãi trong ký ức một mảnh đất nào đó của một nhạc điệu Trịnh Công Sơn, của một câu thơ Nguyễn Du, của tình yêu một người mẹ, của cái đẹp nắng vàng trong một buổi dậy thì...Trong tập **Vào Chung cục thơ**, về phần tôi, tôi còn in lại trong phần phụ lục bài thơ trường ca: **Bùi Giáng, quê chàng là Ithaque**; bài thơ này có thể nói là bức thư riêng lãng mạn, mà tôi đã viết năm 1991 gửi tới Bùi Giáng để nói ra tôi đã hiểu như thế nào cái ý niệm “**cổ quận**” của nhà thơ. Có phải chăng cuộc đời của chúng ta tất cả, trong nghệ thuật cũng như trong thi ca, đều là một cuộc trở về, trở về với quê hương thần thoại, trở về *tiền kiếp*?....

25.7.2004

Ngô văn Tao